

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

5. maj 2015*

»Annulationsøgsmål — gennemførelse af et forstærket samarbejde — indførelse af
enhedspatentbeskyttelse — forordning (EU) nr. 1257/2012 — artikel 118, stk. 1, TEUF —
retsgrundlag — artikel 291 TEUF — delegering af beføjelser til organer uden for Den Europæiske
Union — principperne om EU-rettens autonomi og ensartede anvendelse«

I sag C-146/13,

angående et annulationsøgsmål i henhold til artikel 263 TEUF, anlagt den 22. marts 2013,

Kongeriget Spanien ved E. Chamizo Llatas og S. Centeno Huerta, som befuldmægtigede,

sagsøger,

mod

Europa-Parlamentet ved M. Gómez-Leal, M. Dean og U. Rösslein, som befuldmægtigede,

Rådet for Den Europæiske Union ved T. Middleton, F. Florindo Gijón, M. Balta og L. Grønfeldt, som
befuldmægtigede,

sagsøgte,

støttet af:

Kongeriget Belgien ved C. Pochet, J.-C. Halleux og T. Materne, som befuldmægtigede

Den Tjekkiske Republik ved M. Smolek og J. Vlácil, som befuldmægtigede

Kongeriget Danmark ved C. Thorning og M. Wolff, som befuldmægtigede

Forbundsrepublikken Tyskland ved T. Henze, M. Möller og J. Kemper, som befuldmægtigede

Den Franske Republik ved G. de Bergues, F.-X. Bréchet, D. Colas og N. Rouam, som
befuldmægtigede

Storhertugdømmet Luxembourg

Ungarn ved M. Fehér og K. Szijjártó, som befuldmægtigede

Kongeriget Nederlandene ved M. Bulterman og J. Langer, som befuldmægtigede

* Processprog: spansk.

Kongeriget Sverige ved A. Falk, C. Meyer-Seitz og U. Persson, som befuldmægtigede

Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland ved M. Holt, som befuldmægtiget, bistået af J. Stratford, QC, og af barrister T. Mitcheson

Europa-Kommissionen ved I. Martínez del Peral, T. van Rijn, B. Smulders og F. Bulst, som befuldmægtigede,

intervenienter,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, vicepræsidenten, K. Lenaerts, afdelingsformændene R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič (refererende dommer), A. Ó Caoimh, C. Vajda og S. Rodin samt dommerne A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits, E. Jarašiūnas, C.G. Fernlund og J.L. da Cruz Vilaça,

generaladvokat: Y. Bot

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 1. juli 2014,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 18. november 2014,

afsagt følgende

Dom

- 1 I stævningen har Kongeriget Spanien nedlagt påstand om annullation af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1257/2012 af 17. december 2012 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse (EUT L 361, s. 1, herefter »den anfægtede forordning«).
- 2 Denne forordning blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union efter Rådets afgørelse 2011/167/EU af 10. marts 2011 om bemyndigelse til et forstærket samarbejde om indførelse af beskyttelse af et enhedspatent (EUT L 76, s. 53, herefter »afgørelsen om forstærket samarbejde«).

Retsforskrifter

International ret

Konventionen om meddelelse af europæiske patenter

- 3 Artikel 2 med overskriften »Europæisk patent« i konventionen om meddelelse af europæiske patenter, der blev undertegnet i München den 5. oktober 1973, og som trådte i kraft den 7. oktober 1977, i den affattelse, der finder anvendelse på den foreliggende sag (herefter »EPK«), bestemmer:

»(1) Patenter meddelt i medfør af denne konvention benævnes europæiske patenter.

(2) Det europæiske patent har i hver kontraherende stat, for hvilken det er meddelt, den samme virkning og er underkastet de samme bestemmelser som et i den pågældende stat meddelt nationalt patent, for så vidt andet ikke er bestemt i denne konvention.«

4 EPK's artikel 142 med overskriften »Enhedspatenter« fastsætter:

»(1) En gruppe kontraherende stater, der ved særlig overenskomst har bestemt, at de for disse stater meddelte europæiske patenter har enhedskarakter overalt på deres territorium, kan bestemme, at europæiske patenter kun kan meddeles samlet for alle de pågældende stater.

(2) Har en gruppe kontraherende stater gjort brug af den i stk. 1 nævnte mulighed, finder bestemmelserne i denne afdeling anvendelse.«

5 EPK's artikel 143 med overskriften »Særlige organer inden for Den Europæiske Patentmyndighed« (herefter »EPO«) bestemmer:

»(1) Gruppen af kontraherende stater kan give [EPO] yderligere opgaver.

(2) Til udførelse af disse yderligere opgaver kan der inden for [EPO] oprettes særlige organer, der er fælles for de kontraherende stater i gruppen. Ledelsen af disse særlige organer påhviler præsidenten for [EPO]; artikel 10, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.«

6 EPK's artikel 145 med overskriften »Særlig komité inden for Administrationsrådet« bestemmer:

»(1) Til at overvåge de i henhold til artikel 143, stk. 2, oprettede særlige organers virksomhed kan gruppen af kontraherende stater nedsætte en særlig komité inden for Administrationsrådet; [EPO] stiller personale, lokaler og udstyr til rådighed for denne komité i det omfang, det er nødvendigt for udførelsen af opgaverne. Præsidenten for [EPO] er over for den særlige komité inden for Administrationsrådet ansvarlig for de særlige organers virksomhed.

(2) Den særlige komités sammensætning, kompetence og funktioner fastlægges af gruppen af kontraherende stater.«

7 EPK's artikel 146 har følgende ordlyd:

»Er der i henhold til artikel 143 givet [EPO] yderligere opgaver, udreder gruppen af kontraherende stater de udgifter, Organisationen har pådraget sig i forbindelse med udførelsen af disse opgaver. Er der ved [EPO] oprettet særlige organer til udførelse af disse yderligere opgaver, udreder gruppen de udgifter til personale, lokaler og udstyr, som må tilskrives disse organer. Artikel 39, stk. 3 og 4, samt artikel 41 og 47 finder tilsvarende anvendelse.«

8 EPK's artikel 147 med overskriften »Indbetalinger på grundlag af årsafgifter for enhedspatenter« fastsætter:

»Har gruppen af kontraherende stater fastlagt en fællestarif for årsafgifter for europæiske patenter, beregnes den i artikel 39, stk. 1, nævnte procentdel på grundlag af denne fællestarif; det i artikel 39, stk. 1, omhandlede mindstebeløb gælder ligeledes for enhedspatentet. Artikel 39, stk. 3 og 4, finder tilsvarende anvendelse.«

Aftalen om en fælles patentdomstol

- 9 Artikel 23 i aftalen om en fælles patentdomstol, der blev undertegnet i Bruxelles den 19. februar 2013 (EUT C 175, s. 1, herefter »aftalen om en fælles patentdomstol«), fastsætter:

»Domstolens handlinger tilskrives direkte hver af de kontraherende medlemsstater individuelt, herunder med henblik på artikel 258, 259 og 260 i TEUF, og alle kontraherende medlemsstater kollektivt.«

- 10 Artikel 89, stk. 1, i aftalen om en fælles patentdomstol bestemmer:

»Denne aftale træder i kraft den 1. januar 2014 eller den første dag i den fjerde måned efter deponeringen af det [13.] ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument i overensstemmelse med artikel 84, deriblandt de tre medlemsstater, hvor det største antal europæiske patenter havde retsvirkning i det år, der går forud for det år, hvor undertegnelsen af aftalen finder sted, eller den første dag i den fjerde måned efter ikrafttrædelsesdatoen for ændringerne til [Europa-Parlamentets og Rådets] forordning (EU) nr. 1215/2012 [af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT L 351, s. 1)] om dens forbindelse med denne aftale, idet den seneste dato er gældende.«

EU-retten

- 11 1., 4., 7., 9., 16., 20., 24. og 25. betragtning til den anfægtede forordning har følgende ordlyd:

»(1) Indførelse af de retlige betingelser, der gør det muligt for virksomheder at tilpasse deres produktion og distribution af varer på tværs af landegrænserne, og som giver dem flere valg og muligheder, bidrager til at nå Unionens mål, jf. artikel 3, stk. 3, [TEU]. En ensartet patentbeskyttelse i det indre marked eller i det mindste en betydelig del heraf bør være et af de retlige instrumenter, som virksomhederne har til rådighed.

[...]

(4) Enhedspatentbeskyttelse vil fremme videnskabelige og teknologiske fremskridt og det indre markeds funktion ved at gøre adgangen til patentsystemet nemmere, billigere og retssikkert. Den vil også forbedre patentbeskyttelsen ved at gøre det muligt at opnå en ensartet patentbeskyttelse i de deltagende medlemsstater og spare penge og besvær for virksomheder i Unionen. Systemet bør være tilgængeligt for indehavere af et europæisk patent, både fra de deltagende medlemsstater og fra andre stater uanset deres nationalitet, bopæl eller hjemsted.

[...]

(7) Enhedspatentbeskyttelse bør opnås ved at give ensartet retsvirkning til europæiske patenter i eftermeddelelsesfasen i henhold til denne forordning og i forhold til alle de deltagende medlemsstater. Den vigtigste egenskab ved et europæisk patent med ensartet retsvirkning bør være dets enheds karakter, dvs. at det giver en ensartet beskyttelse og har ens retsvirkning i alle de deltagende medlemsstater. Et europæisk patent med ensartet retsvirkning bør derfor kun begrænses, overføres eller kendes ugyldigt eller ophøre med virkning for alle deltagende medlemsstater. Det bør være muligt, at et europæisk patent med ensartet retsvirkning gøres til genstand for en licensaftale med virkning for hele eller dele af de deltagende medlemsstaters områder. For at sikre en ensartet materiel beskyttelse på grundlag af enhedspatentbeskyttelse bør ensartet retsvirkning kun gælde for europæiske patenter, som er blevet meddelt for alle de deltagende medlemsstater med de samme patentkrav, der er omfattet af ensartet retsvirkning.

Endelig bør den ensartede retsvirkning, der tillægges et europæisk patent, være af accessorisk karakter og anses for ikke at være opstået i det omfang, det grundlæggende europæiske patent er blevet kendt ugyldigt eller begrænset.

[...]

- (9) Det europæiske patent med ensartet retsvirkning bør give patenthaveren ret til at forhindre enhver tredjemand i at foretage handlinger, som patentet beskytter mod. Dette bør sikres ved oprettelse af en fælles patentdomstol. Bestemmelserne i EPK, i aftalen om en fælles patentdomstol, herunder de bestemmelser, der definerer omfanget af retten til at forhindre tredjemand i at foretage handlinger, som patentet beskytter mod, og denne rets begrænsninger, og i national ret, herunder internationale privatretlige regler, bør finde anvendelse i sager, der ikke er omfattet af denne forordning eller af Rådets forordning (EU) nr. 1260/2012 af 17. december 2012 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse for så vidt angår gældende oversættelsesordninger (EUT L 361, s. 89)].

[...]

- (16) Gruppen af medlemsstater, der gør brug af bestemmelserne i afdeling IX i EPK, kan tildele EPO opgaver og oprette en særlig komité inden for Administrationsrådet for Den Europæiske Patentorganisation (herefter benævnt »den særlige komité«).

[...]

- (20) Den passende størrelse og fordeling af fornyelsesgebyrer bør fastsættes med henblik på at sikre, at alle omkostninger i forbindelse med de opgaver, der er tildelt EPO i tilknytning til enhedspatentbeskyttelsen, fuldt ud dækkes af de ressourcer, der genereres af de europæiske patenter med ensartet retsvirkning, og at indtægterne fra fornyelsesgebyrerne, sammen med de gebyrer, der skal betales til Den Europæiske Patentorganisation i førmeddelelsesfasen, sikrer et balanceret budget hos Den Europæiske Patentorganisation.

[...]

- (24) Domstolskompetencen for europæiske patenter med ensartet retsvirkning bør fastlægges og reguleres i henhold til et instrument, hvorved der indføres et fælles patentdomstolssystem for europæiske patenter med ensartet retsvirkning.

- (25) For at sikre et velfungerende europæisk patent med ensartet retsvirkning, sammenhæng i retspraksis og dermed retssikkerhed, og omkostningseffektivitet for patenthavere, er det afgørende, at der etableres en fælles patentdomstol til behandling af sager om sådanne patenter. Det er derfor yderst vigtigt, at de deltagende medlemsstater i overensstemmelse med deres nationale forfatningsmæssige og parlamentariske procedurer ratificerer aftalen om en fælles patentdomstol og tager de nødvendige skridt for, at denne domstol kan påbegynde sit arbejde så snart som muligt.«

¹² Den anfægtede forordnings artikel 1 bestemmer:

»1. Ved denne forordning gennemføres et forstærket samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse i henhold til bemyndigelsen i [afgåelsen om forstærket samarbejde].

2. Denne forordning udgør en særlig overenskomst, jf. artikel 142 i [EPK].«

13 Den anfægtede forordnings artikel 2, litra a)-c), fastsætter:

»I denne forordning forstås ved:

- a) »deltagende medlemsstat«: en medlemsstat, der på tidspunktet for anmodningen om ensartet retsvirkning, jf. artikel 9, deltager i et forstærket samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse i henhold til [afgørelsen om forstærket samarbejde], eller i henhold til en afgørelse, der er vedtaget i henhold til artikel 331, stk. 1, andet eller tredje afsnit, [...] TEUF
- b) »europæisk patent«: et patent, der meddeles af [EPO] i henhold til reglerne og procedurerne i EPK
- c) »europæisk patent med ensartet retsvirkning«: et europæisk patent, som i henhold til denne forordning har ensartet retsvirkning i de deltagende medlemsstater.«

14 Denne forordnings artikel 3 fastsætter:

»1. Et europæisk patent, der meddeles med de samme patentkrav i alle de deltagende medlemsstater, har ensartet retsvirkning i de deltagende medlemsstater, hvis dets ensartede retsvirkning er blevet registreret i registret for enhedspatentbeskyttelse.

Et europæisk patent, der er blevet meddelt med forskellige patentkrav for forskellige deltagende medlemsstater, har ikke ensartet retsvirkning.

2. Et europæisk patent med ensartet retsvirkning har en enhedskarakter. Det giver ensartet beskyttelse og har ens retsvirkning i alle de deltagende medlemsstater.

Det kan kun begrænses, overføres eller kendes ugyldigt eller ophøre med virkning for alle de deltagende medlemsstater.

Det kan gøres til genstand for en licensaftale med virkning for hele eller dele af de deltagende medlemsstaters områder.

3. Et europæisk patents ensartede retsvirkning anses for ikke at være opstået, i det omfang det europæiske patent er blevet kendt ugyldigt eller begrænset.«

15 Den nævnte forordnings artikel 5, stk. 1-3, fastsætter:

»1. Med forbehold af gældende begrænsninger giver det europæiske patent med ensartet retsvirkning patenthaveren ret til at forhindre enhver tredjemand i at foretage handlinger, som patentet beskytter mod, overalt på områderne i de deltagende medlemsstater, hvor det har ensartet retsvirkning.

2. Omfanget af denne ret og dens begrænsninger er det samme i samtlige deltagende medlemsstater, hvor patentet har ensartet retsvirkning.

3. De i stk. 1 omhandlede handlinger, som patentet beskytter mod, og de gældende begrænsninger er dem, som er defineret i den lovgivning, der finder anvendelse på europæiske patenter med ensartet retsvirkning i den deltagende medlemsstat, hvis nationale lovgivning finder anvendelse på det europæiske patent med ensartet retsvirkning som genstand for ejendomsret i henhold til artikel 7.«

16 Samme forordnings artikel 7 bestemmer:

»1. Et europæisk patent med ensartet retsvirkning som genstand for ejendomsret behandles i sin helhed og i alle deltagende medlemsstater som et nationalt patent fra den deltagende medlemsstat, hvor patentet har ensartet retsvirkning, og hvor ansøgeren i henhold til det europæiske patentregister:

- a) havde sin bopæl eller sit hovedforretningssted på indleveringsdagen for ansøgningen om det europæiske patent, eller
- b) hvis litra a) ikke finder anvendelse, havde et forretningssted på indleveringsdagen for ansøgningen om det europæiske patent.

2. Er to eller flere personer indført i det europæiske patentregister som fælles ansøgere, gælder stk. 1, litra a), for den af de fælles ansøgere, der er nævnt først. Er dette ikke muligt, gælder stk. 1, litra a), for den næste i registret indførte fælles ansøger. Kan stk. 1, litra a), ikke anvendes på nogen af de fælles ansøgere, finder stk. 1, litra b), anvendelse.

3. Hvis ingen ansøger i henhold til stk. 1 eller 2 havde sin bopæl, sit hovedforretningssted eller et forretningssted i en deltagende medlemsstat, hvor patentet har ensartet retsvirkning, behandles det europæiske patent med ensartet retsvirkning som genstand for ejendomsret i sin helhed og i alle de deltagende medlemsstater som et nationalt patent fra den medlemsstat, hvor Den Europæiske Patentorganisation har sit hovedkvarter i henhold til artikel 6, stk. 1, i EPK.

4. Erhvervelsen af en rettighed må ikke være betinget af en eventuel indførelse i et nationalt patentregister.«

17 Den anfægtede forordnings artikel 9 med overskriften »Administrative opgaver inden for rammerne af Den Europæiske Patentorganisation« bestemmer:

»1. De deltagende medlemsstater tildeler, som omhandlet i artikel 143 i EPK, EPO følgende opgaver, som skal udføres i overensstemmelse med EPO's interne regler:

- a) at administrere anmodninger om ensartet retsvirkning fra indehavere af europæiske patenter
- b) at oprette registret for enhedspatentbeskyttelse inden for det europæiske patentregister og administrere registret for enhedspatentbeskyttelse
- c) at modtage og registrere erklæringer om licenser, jf. artikel 8, deres tilbagetrækning og licensforpligtelser, som indehaveren af det europæiske patent med ensartet retsvirkning har påtaget sig i internationale standardiseringsorganer
- d) at offentliggøre oversættelser, jf. artikel 6 i forordning (EU) nr. 1260/2012, i den i nævnte artikel anførte overgangsperiode
- e) at opkræve og administrere fornyelsesgebyrer for europæiske patenter med ensartet retsvirkning for årene efter det år, i hvilket bekendtgørelsen af meddelelsen offentliggøres i *Den Europæiske Patenttidende*, at opkræve og administrere tillægsgebyrer i forbindelse med forsinket betaling af fornyelsesgebyrer, hvor sådan forsinket betaling sker inden for seks måneder efter forfaldsdatoen, samt at fordele en del af de opkrævede fornyelsesgebyrer til de deltagende medlemsstater
- f) at administrere godtgørelsesordningen for refusion af oversættelsesomkostninger for ansøgere, jf. artikel 5 i forordning (EU) nr. 1260/2012

- g) at sikre, at en anmodning om ensartet retsvirkning fra en indehaver af et europæisk patent indgives på behandlingssproget som defineret i artikel 14, stk. 3, i EPK senest en måned efter bekendtgørelsen om meddelelsen er offentliggjort i *Den Europæiske Patenttidende*, og
- h) at sikre, at den ensartede retsvirkning angives i registret for enhedspatentbeskyttelse, når der indgives en anmodning om ensartet retsvirkning, og i overgangsperioden, jf. artikel 6 i forordning (EU) nr. 1260/2012, er blevet indgivet sammen med oversættelserne som anført i den nævnte artikel, og at EPO underrettes om eventuelle begrænsninger, licenser, overførelser eller ugyldighedskendelser af europæiske patenter med ensartet retsvirkning.

2. De deltagende medlemsstater sikrer, at denne forordning overholdes, når de opfylder deres internationale forpligtelser i henhold til EPK, og samarbejder herom. Som kontraherende stater i EPK sikrer de deltagende medlemsstater ledelse af og tilsyn med de aktiviteter, der er knyttet til de opgaver, der er omhandlet i denne artikels stk. 1, og de sikrer fastlæggelsen af størrelsen af fornyelsesgebyrerne, jf. denne forordnings artikel 12, og fastlæggelsen af nøglen for fordeling af fornyelsesgebyrerne, jf. denne forordnings artikel 13.

De opretter til dette formål en særlig komité inden for Administrationsrådet for Den Europæiske Patentorganisation (i det følgende benævnt »den særlige komité«), jf. artikel 145 i EPK.

Den særlige komité består af repræsentanter for de deltagende medlemsstater og en repræsentant for Kommissionen som observatør samt af suppleanter, der repræsenterer dem i deres fravær. Den særlige komité's medlemmer kan søge bistand hos rådgivere eller eksperter.

Den særlige komité's afgørelser træffes under behørig hensyntagen til Kommissionens holdning og i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i artikel 35, stk. 2, i EPK.

3. De deltagende medlemsstater sikrer en effektiv retlig beskyttelse ved en eller flere deltagende medlemsstaters kompetente domstol mod de afgørelser, som EPO træffer i forbindelse med udøvelsen af sine opgaver i henhold til stk. 1.«

18 Den anfægtede forordnings artikel 18 fastsætter:

»1. Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

2. Den anvendes fra den 1. januar 2014 eller den dato, hvor aftalen om en fælles patentdomstol [...] træder i kraft, alt efter hvilken dato der er den seneste.

Uanset artikel 3, stk. 1 og 2, og artikel 4, stk. 1, har et europæisk patent, for hvilket ensartet retsvirkning er registreret i registret for enhedspatentbeskyttelse, kun ensartet retsvirkning i de deltagende medlemsstater, hvor den fælles patentdomstol har enekompetence hvad angår europæiske patenter med ensartet retsvirkning på registreringsdatoen.

3. Hver deltagende medlemsstat underretter Kommissionen om sin ratifikation af [aftalen om en fælles patentdomstol] på det tidspunkt, hvor den har deponeret sit ratifikationsinstrument. Kommissionen offentliggør i *Den Europæiske Unions Tidende* datoen for [aftalen om en fælles patentdomstols] ikrafttræden og en liste over de medlemsstater, der har ratificeret aftalen på datoen for dens ikrafttræden. Kommissionen ajourfører derefter regelmæssigt listen over de deltagende medlemsstater, der har ratificeret aftalen [om en fælles patentdomstol], og offentliggør den ajourførte liste i *Den Europæiske Unions Tidende*.

4. De deltagende medlemsstater sikrer, at de i artikel 9 nævnte foranstaltninger er indført senest på datoen for anvendelsen af denne forordning.

5. Hver deltagende medlemsstat sikrer, at de i artikel 4, stk. 2, nævnte foranstaltninger er indført senest på datoen for denne forordnings anvendelse eller, hvis der er tale om en deltagende medlemsstat, hvor den fælles patentdomstol ikke har enekompetence hvad angår europæiske patenter med ensartet retsvirkning på datoen for denne forordnings anvendelse, senest på den dato, hvor den fælles patentdomstol har en sådan enekompetence i den pågældende deltagende medlemsstat.

6. Der kan anmodes om enhedspatentbeskyttelse for ethvert europæisk patent, der er meddelt på datoen for denne forordnings anvendelse eller senere.«

Retsforhandlingerne for Domstolen og parternes påstande

- 19 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 22. marts 2013 har Kongeriget Spanien anlagt denne sag.
- 20 Ved afgørelser truffet af Domstolens præsident den 12. september 2013 har Kongeriget Belgien, Den Tjekkiske Republik, Kongeriget Danmark, Forbundsrepublikken Tyskland, Den Franske Republik, Storhertugdømmet Luxembourg, Ungarn, Kongeriget Nederlandene, Kongeriget Sverige og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland samt Europa-Kommissionen fået tilladelse til at indtræde i sagen til støtte for Parlamentets og Rådets påstande i henhold til artikel 131, stk. 2, i Domstolens procesreglement.
- 21 Kongeriget Spanien har nedlagt følgende påstande:
- Det fastslås, at den anfægtede forordning er en nullitet, subsidiært annulleres den i det hele.
 - Mere subsidiært fastslås, at følgende annulleres:
 - den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 1, i sin helhed og artikel 9, stk. 2, i det omfang, det er anført inden for rammerne af dette søgsmåls femte anbringende, og
 - denne forordnings artikel 18, stk. 2, i sin helhed og alle den anfægtede forordnings henvisninger til den fælles patentdomstol som domstolsordning og retskilde for det europæiske patent med ensartet retsvirkning.
 - Parlamentet og Rådet tilpligtes at betale sagens omkostninger.
- 22 Parlamentet og Rådet, som alle intervenienterne støtter, har nedlagt følgende påstande:
- Frifindelse.
 - Kongeriget Spanien tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Om søgsmålet

- 23 Kongeriget Spanien har til støtte for søgsmålet fremsat syv anbringender vedrørende henholdsvis tilsidesættelse af retsstatens værdier, manglende retsgrundlag, magtfordrejning, tilsidesættelse af artikel 291, stk. 2, TEUF, og subsidiært tilsidesættelse af de principper, der blev opstillet i dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:1958:7), tilsidesættelse af de samme principper på grund af delegeringen af visse administrative opgaver i forbindelse med det europæiske patent med ensartet retsvirkning til EPO, og – for så vidt angår det sjette og det syvende anbringende – tilsidesættelse af principperne om EU-rettens autonomi og ensartede anvendelse.

Det første anbringende om tilsidesættelse af retsstatens værdier

Parternes argumenter

- 24 Kongeriget Spanien har gjort gældende, at den anfægtede forordning skal annulleres, fordi den underkender retsstatens værdier, der er anført i artikel 2 TEU. Forordningen indfører en beskyttelse, som er baseret på et europæisk patent, selv om den administrative procedure, der går forud for meddelelsen af et sådant patent, ikke er underlagt nogen form for domstolsprøvelse, der gør det muligt at sikre en korrekt og ensartet anvendelse af EU-retten og beskyttelsen af grundlæggende rettigheder, hvilket tilsidesætter princippet om en effektiv retlig beskyttelse. Kongeriget Spanien har tilføjet, at det ikke kan tillades, at den nævnte forordning »inkorporerer« retsakter fra et internationalt organ, der ikke er underlagt de ovenfor nævnte principper, i Unionens retsorden, og at EU-lovgivningen i sine bestemmelser integrerer en international ordning, hvori respekten for EUF-traktatens forfatningsmæssige principper ikke er sikret. Denne medlemsstat har i denne sammenhæng præciseret, for det første, at EPO's appelkamre og udvidede appelkammer er organer, der er oprettet inden for denne myndighed, som ikke er uafhængige i forhold til sidstnævnte. For det andet er afgørelserne fra disse appelkamre og det udvidede appelkammer ikke underlagt nogen domstolsprøvelse, idet Den Europæiske Patentorganisation nyder immunitet mod retsforfølgelse.
- 25 Parlamentet er – efter at have anført, at ordningen med det europæiske patent med ensartet retsvirkning er baseret på det bevidste valg hos EU-lovgiver, som er tillagt en vid skønsbeføjelse – af den opfattelse, at det niveau for beskyttelse af borgeres rettigheder, der tilvejebringes ved den anfægtede forordning, og som samtidig er sikret ved EPK og den fælles patentdomstol, er foreneligt med retsstatslige principper. EPO's administrative afgørelser om meddelelse af et europæisk patent med ensartet retsvirkning kan gøres til genstand for en administrativ klage til forskellige instanser under denne myndighed. Det beskyttelsesniveau, der ydes borgerne inden for rammerne af EPK, er blevet fundet acceptabelt af medlemsstaterne, der alle er parter i denne konvention.
- 26 Rådet har gjort gældende, at dette første anbringende ikke fremstår klart. Denne institution er principalt af den opfattelse, at overførelsen af kompetencer til en international organisation er foreneligt med beskyttelsen af menneskerettighederne, for så vidt som de grundlæggende rettigheder inden for den pågældende organisation, er genstand for en tilsvarende beskyttelse. Dette er tilfældet i den foreliggende sag. Subsidiært har Rådet gjort gældende, at den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 3, forpligter medlemsstaterne til at sikre en effektiv retlig beskyttelse.
- 27 Intervenienterne har i det væsentlige tilsluttet sig Parlamentets og Rådets argumenter. Kongeriget Belgien, Forbundsrepublikken Tyskland, Den Franske Republik og Kongeriget Sverige har dog først og fremmest fremhævet, at det nævnte anbringende er irrelevant.

Domstolens bemærkninger

- 28 Det er ubestridt, at den anfægtede forordning ifølge dens artikel 1 udgør en særlig overenskomst, jf. EPK's artikel 142, der har overskriften »Enhedspatenter«. Det følger af denne bestemmelse, at de kontraherende stater i en sådan overenskomst er enige om, at de europæiske patenter, der meddeles for disse stater, har ensartet retsvirkning på deres område, og desuden kan beslutte, at europæiske patenter kun kan meddeles samlet for alle disse stater.
- 29 Til dette formål indfører den anfægtede forordning de retlige betingelser, der gør det muligt på de deltagende medlemsstaters område at tilføre et europæisk patent, der forudgående er blevet meddelt af EPO på grundlag af bestemmelserne i EPK, en sådan karakter. Syvende betragtning til den anfægtede forordning præciserer i denne henseende, at enhedsbeskyttelsen, som har en streng accessorisk karakter, skal opnås »ved at give ensartet retsvirkning til europæiske patenter i eftermeddelelsesfasen i henhold til denne forordning og i forhold til alle de deltagende

medlemsstater«. Som det følger udtrykkeligt af de definitioner, der er opstillet i den nævnte forordnings artikel 2, stk. b) og c), er et europæisk patent med ensartet retsvirkning et europæisk patent, dvs. et patent, der meddeles af EPO i henhold til reglerne og procedurerne i EPK, som har ensartet retsvirkning i de deltagende medlemsstater.

- 30 Det følger af det ovenstående, at den anfægtede forordning på ingen måde, ikke engang delvist, har til formål at fastsætte betingelserne for meddelelse af europæiske patenter, som ikke reguleres af EU-retten, men alene af EPK, og at den heller ikke »integrerer« den procedure for meddelelse af europæiske patenter, der er fastsat ved EPK, i EU-retten.
- 31 Det følger derimod nødvendigvis af kvalifikationen af den anfægtede forordning som »en særlig overenskomst, jf. EPK's artikel 142«, hvilket ikke er blevet anfægtet af Kongeriget Spanien, at denne forordning begrænser sig dels til at fastsætte de betingelser, hvorunder et europæisk patent, der forudgående er blevet meddelt af EPO i overensstemmelse med bestemmelserne i EPK, efter ansøgning fra sin indehaver kan få ensartet retsvirkning, dels til at definere denne ensartede retsvirkning.
- 32 Som generaladvokaten anførte i punkt 61 i forslaget til afgørelse, følger det heraf, at det første anbringende, der tilsigter at anfægte lovligheden af den administrative procedure, der går forud for meddelelsen af et europæisk patent, på baggrund af EU-retten, er irrelevant og følgelig må forkastes.

Det andet anbringende om manglende retsgrundlag for den anfægtede forordning

Parternes argumenter

- 33 Kongeriget Spanien har gjort gældende, at artikel 118, stk. 1, TEUF ikke udgør et egnet retsgrundlag for at vedtage den anfægtede forordning, og at sidstnævnte retligt set skal anses for at være en nullitet. Forordningen har intet materielt indhold, og vedtagelsen af den blev ikke ledsaget af foranstaltninger, der sikrer en ensartet beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i Unionen, og den foretager ikke en tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning i denne henseende.
- 34 Den nævnte forordning fremstår som en særlig overenskomst, jf. EPK's artikel 142, der ifølge sin titel gennemfører et forstærket samarbejde om indførelse af enhedspatentbeskyttelse. Forordningens genstand og formål svarer imidlertid ikke til det retsgrundlag, som forordningen er baseret på.
- 35 Den anfægtede forordning præciserer nemlig ikke de handlinger, som det europæiske patent med ensartet retsvirkning beskytter mod, og henviser med urette til den anvendelige nationale ret, eftersom det europæiske patent med ensartet retsvirkning er blevet skabt af Unionen, og medlemsstaterne – ifølge Kongeriget Spanien – kun kan udøve deres kompetence i det omfang, Unionen ikke har udøvet sin. Hvad angår virkningerne af det europæiske patent med ensartet retsvirkning henviser denne forordning desuden til aftalen om en fælles patentdomstol, der er en folkeretlig aftale, som er indgået af de medlemsstater, der deltager i det forstærkede samarbejde, med undtagelse af Republikken Polen, og Den Italienske Republik. Denne henvisning tilsidesætter princippet om Unionens retsordens autonomi. I det foreliggende tilfælde er den nævnte forordning blevet tømt for sit indhold, idet »tilnærmelsen af lovgivningerne« er blevet overført i aftalen om en fælles patentdomstols bestemmelser.
- 36 Parlamentet og Rådet har gjort gældende, at artikel 118 TEUF udgør det passende retsgrundlag for vedtagelsen af den anfægtede forordning. Denne artikel kræver ikke, at der skal foretages en fuldstændig harmonisering af de nationale lovgivninger, for så vidt som der indføres et beskyttelsesbevis for intellektuel ejendomsret, der giver en ensartet beskyttelse i de deltagende medlemsstater.

- 37 Hvad angår forordningens genstand og formål er det ovenfor nævnte krav opfyldt, idet der ved den nævnte forordning indføres et europæisk patent med ensartet retsvirkning, som giver en ensartet beskyttelse på de deltagende medlemsstaters område, og forordningen definerer enhedspatentets karakteristika og dets omfang samt retsvirkninger.
- 38 De intervenerende parter, der har fremsat bemærkninger vedrørende det andet anbringende, har tilsluttet sig Parlamentets og Rådets holdning.

Domstolens bemærkninger

- 39 Ifølge fast retspraksis skal valget af retsgrundlag for en EU-retsakt ske på grundlag af objektive forhold, som gør det muligt at foretage en domstolskontrol, herunder navnlig retsaktens formål og indhold (domme Kommissionen mod Rådet, C-377/12, EU:C:2014:1903, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis, og Det Forenede Kongerige mod Rådet, C-81/13, EU:C:2014:2449, præmis 35).
- 40 Det skal bemærkes, at artikel 118, stk. 1, TEUF bemyndiger unionslovgiver til at fastsætte foranstaltninger vedrørende indførelse af europæiske beskyttelsesbeviser for at sikre en ensartet beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i Unionen. Denne bestemmelse, der blev indført i EUF-traktaten ved Lissabontraktaten, henviser specifikt til det indre markeds oprettelse og funktion, der falder ind under et af Unionens områder for delte kompetencer, jf. artikel 4 TEUF (jf. i denne retning dom Spanien og Italien mod Rådet, C-274/11 og C-295/11, EU:C:2013:240, præmis 16-26).
- 41 Hvad angår ordene »i Unionen« i denne bestemmelse har Domstolen endvidere udtalt, at eftersom den kompetence, som denne artikel tildeler, udøves inden for rammerne af et forstærket samarbejde, skal det europæiske beskyttelsesbevis for intellektuelle ejendomsrettigheder, som således er blevet indført, og den ensartede beskyttelse, som det sikrer, ikke være i kraft i hele EU, men udelukkende på de deltagende medlemsstaters område (jf. i denne retning dom Spanien og Italien mod Rådet, C-274/11 og C-295/11, EU:C:2013:240, præmis 67 og 68).
- 42 Henset til formålet med og indholdet af den anfægtede forordning skal det følgelig afgøres, om denne indfører foranstaltninger, der sikrer en ensartet beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder på de deltagende medlemsstaters område, og følgelig om den – således som Parlamentet, Rådet og intervenienterne har gjort gældende – gyldigt har kunnet baseres på artikel 118, stk. 1, TEUF, som er nævnt som retsgrundlag i præambelen til den nævnte forordning.
- 43 Hvad angår formålet med den anfægtede forordning skal det bemærkes, at denne i henhold til dens artikel 1, stk. 1, har til formål at »[indføre] enhedspatentbeskyttelse«, som ifølge første betragtning til denne forordning bør være et af de retlige instrumenter, som virksomhederne har til rådighed, for bl.a. at gøre det muligt for disse at tilpasse deres produktion og distribution af varer på tværs af landegrænserne. Fjerde betragtning til den nævnte forordning bekræfter dette formål, idet den fremhæver nødvendigheden af at forbedre patentbeskyttelsen ved at gøre det muligt for virksomhederne at opnå en ensartet beskyttelse i de deltagende medlemsstater og at spare penge og besvær for virksomheder i Unionen.
- 44 Hvad angår indholdet af den anfægtede forordning skal det fastslås, at bestemmelserne i sidstnævnte i disses definition af kendetegnene ved det europæiske patent med ensartet retsvirkning overfører EU-lovgivers vilje om at sikre en ensartet beskyttelse på de deltagende medlemsstaters område.
- 45 Den anfægtede forordning fastsætter nemlig i artikel 3, stk. 1, at et europæisk patent, der meddeles med de samme patentkrav i alle de deltagende medlemsstater, har ensartet retsvirkning i disse stater, på den betingelse, at denne ensartede retsvirkning er blevet registreret i registret for enhedspatentbeskyttelse. Denne forordnings artikel 3, stk. 2, bestemmer desuden, at et europæisk

patent med ensartet retsvirkning har en enhedskarakter og giver ensartet beskyttelse og har ens retsvirkning i alle de deltagende medlemsstater, og at det kun kan begrænses, overføres eller kendes ugyldigt eller ophøre med virkninger for alle de deltagende medlemsstater.

- 46 I denne henseende gør designeringen af en enkelt national lovgivning, som finder anvendelse på området for alle de deltagende medlemsstater, hvis bestemmelser i national ret definerer de handlinger, imod hvilke et europæisk patent med ensartet retsvirkning yder en beskyttelse, og dets kendetegn som genstand for ejendomsret, det muligt at sikre den ensartede karakter af den således ydede beskyttelse.
- 47 Til forskel fra de europæiske patenter, der meddeles i overensstemmelse med de regler, der er fastsat i EPK – som i hver af de kontraherende stater i denne konvention sikrer en beskyttelse, hvis rækkevide er defineret ved hver stats nationale lovgivning – følger ensartetheden ved den beskyttelse, der tillægges ved det europæiske patent med ensartet retsvirkning nemlig af anvendelsen af den anfægtede forordnings artikel 5, stk. 3, og artikel 7, som sikrer, at den designerede nationale lovgivning vil blive anvendt på området for alle de deltagende medlemsstater, hvori dette patent har ensartet retsvirkning.
- 48 Hvad angår Kongeriget Spaniens argument, hvorefter den anfægtede forordning »ikke har noget materielt indhold«, skal det – således som generaladvokaten har anført i punkt 89 i forslaget til afgørelse – bemærkes, at artikel 118 TEUF, der indgår i kapitel 3 i afsnit VII i EUF-traktaten, som omhandler »tilnærmelse af lovgivningerne«, ved at henvise til fastsættelsen af »foranstaltninger vedrørende indførelse af europæiske beskyttelsesbeviser for at sikre en ensartet beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i Unionen« ikke nødvendigvis indebærer et krav om, at EU-lovgiver skal foretage en fuldstændig og udtømmende harmonisering af alle aspekter af den intellektuelle ejendomsret.
- 49 Uanset at der i den anfægtede forordning ikke opregnes de handlinger, imod hvilke et europæisk patent med ensartet retsvirkning yder en beskyttelse, er en sådan beskyttelse ikke desto mindre ensartet, for så vidt som denne beskyttelse – uafhængigt af det nøjagtige omfang af den materielle beskyttelse, der tilføres ved et europæisk patent med ensartet retsvirkning i medfør af den anvendelige nationale ret – i overensstemmelse med artikel 7 i den anfægtede forordning for dette europæiske patent med ensartet retsvirkning vil blive anvendt på området for alle de deltagende medlemsstater, hvori det nævnte patent har en ensartet retsvirkning.
- 50 EU-lovgiver har i øvrigt i niende betragtning til den anfægtede forordning anført, at det omfang og de begrænsninger af den ret, der tillægges indehaveren af det europæiske patent med ensartet virkning, til at forhindre enhver tredjemand i at foretage handlinger, som patentet beskytter imod, på hele området for de deltagende medlemsstater, hvori det har en ensartet retsvirkning, bør finde anvendelse i sager, der ikke er omfattet af denne forordning eller af forordning nr. 1260/2012.
- 51 Det følger af de ovenstående betragtninger, at den enhedspatentbeskyttelse, som indføres ved den anfægtede forordning, kan forhindre divergenser i patentbeskyttelsen i de deltagende medlemsstater og følgelig tilsigter en ensartet beskyttelse som omhandlet i artikel 118, stk. 1, TEUF.
- 52 Det følger heraf, at denne bestemmelse udgør det passende retsgrundlag for vedtagelsen af den anfægtede forordning.
- 53 Det andet anbringende må derfor forkastes.

Det tredje anbringende om magtfordrejning

Parternes argumenter

- 54 Kongeriget Spanien har gjort gældende, at Parlamentet og Rådet har begået magtfordrejning. Denne følger af det forhold, at den anfægtede forordning, som er en »tom skal«, ikke indeholder nogen retlig ordning, der kan sikre en ensartet beskyttelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder i Unionen. I modsætning til, hvad Parlamentet har gjort gældende, tog Domstolen ikke stilling til dette spørgsmål i dom Spanien og Italien mod Rådet (C-274/11 og C-295/11, EU:C:2013:240).
- 55 Parlamentet og Rådet har støttet af samtlige intervenienter påstået det tredje anbringende forkastet. Parlamentet har fremhævet, at Domstolen i dom Spanien og Italien mod Rådet (C-274/11 og C-295/11, EU:C:2013:240) forkastede Kongeriget Spanien og Republikken Italiens argumentation om magtfordrejning. Rådet har tilføjet, at den anfægtede forordning og indførelsen af et europæisk patent med ensartet retsvirkning fremmer virkeliggørelsen af de mål, som Unionen forfølger, idet en indehaver af et europæisk patent, der ønsker at opnå beskyttelse i de 25 medlemsstater, som deltager i det forstærkede samarbejde, uden muligheden for at tillægge patentet en ensartet retsvirkning vil være tvunget til at validere dette patent i hver enkelt af disse medlemsstater, idet det nævnte patent således skal godkendes og i tilfælde af en tvist forsvares særskilt i hver af de nævnte medlemsstater.

Domstolens bemærkninger

- 56 Ifølge fast retspraksis er en retsakt kun behæftet med magtfordrejning, såfremt det på grundlag af objektive, relevante og samstemmende indicier fremgår, at den udelukkende eller dog i det mindste overvejende er truffet for at forfølge andre formål end dem, med henblik på hvilke den omhandlede kompetence er tillagt, eller for at omgå en fremgangsmåde, der særligt er fastsat ved EUF-traktaten for at imødegå konkret foreliggende vanskeligheder (domme Fedesa m.fl., C-331/88, EU:C:1990:391, præmis 24, og Spanien og Italien mod Rådet, C-274/11 og C-295/11, EU:C:2013:240, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).
- 57 I det foreliggende tilfælde har Kongeriget Spanien ikke bevist, at den anfægtede forordning er blevet vedtaget udelukkende eller overvejende for at forfølge andre formål end dem, med henblik på hvilke den omhandlede beføjelse er tillagt, og som er anført i dennes artikel 1, stk. 1, eller for at omgå en fremgangsmåde, der særligt er fastsat ved EUF-traktaten for at imødegå konkret foreliggende vanskeligheder.
- 58 Inden for rammerne af anbringendet om magtfordrejning har Kongeriget Spanien nemlig begrænset sig til at gentage sin argumentation, hvorefter den anfægtede forordning ikke definerer nogen retlig ordning, der kan sikre en ensartet beskyttelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder i Unionen. Denne argumentation blev imidlertid forkastet inden for rammerne af det andet anbringende.
- 59 Det følger heraf, at det tredje anbringende heller ikke har grundlag og må forkastes.

Det fjerde og det femte anbringende om tilsidesættelse af artikel 291, stk. 2, TEUF og af de principper, der blev opstillet i dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:1958:7)

Parternes argumenter

- 60 Inden for rammerne af det fjerde anbringende har Kongeriget Spanien anfægtet, at de deltagende medlemsstater, der handler inden for rammerne af en særlig komité inden for Administrationsrådet for Den Europæiske Patentorganisation, ved den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 2, tildeles kompetencen til at fastlægge størrelsen af fornyelsesgebyrerne og at definere nøglen for fordeling af

disse gebyrer. Tildelingen af en sådan gennemførelseskompetence til de deltagende medlemsstater udgør en tilsidesættelse af artikel 291 TEUF og af de principper, der er opstillet i dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:1958:7).

- 61 Kongeriget Spanien har principalt gjort gældende, at artikel 291 TEUF ikke tillader lovgiver at delegere den nævnte kompetence til medlemsstaterne. Artikel 291, stk. 1, TEUF finder ikke anvendelse, og artikel 291, stk. 2, TEUF fastsætter, at når ensartede betingelser for gennemførelse af Unionens juridisk bindende retsakter er nødvendige, tildeler disse retsakter Kommissionen eller Rådet gennemførelsesbeføjelser. Denne betingelse for anvendelse af artikel 291, stk. 2, TEUF er åbenbart opfyldt i dette foreliggende tilfælde, henset til ordlyden af den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 2.
- 62 Såfremt Domstolen skulle finde, at artikel 291, stk. 2, TEUF ikke er blevet tilsidesat, har Kongeriget Spanien subsidiært gjort gældende, at den omhandlede delegation af kompetence ikke opfylder de betingelser, der er fastsat i dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:1958:7) og bekræftet i domme Romano (98/80, EU:C:1981:104), Tralli mod ECB (C-301/02 P, EU:C:2005:306) og Det Forenede Kongerige mod Parlamentet og Rådet (C-270/12, EU:C:2014:18).
- 63 Inden for rammerne af det femte anbringende har Kongeriget Spanien gjort gældende, at den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 1, hvorved visse administrative opgaver delegeres til EPO, underkender de principper, der er opstillet i dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:1958:7). I modsætning til, hvad flere intervenienter har gjort gældende, er det ikke medlemsstaternes kompetencer, men Unionens kompetence, der er berørt. Selv om EPO's ekspertise på dette område ifølge denne medlemssat kan være den objektive begrundelse for en sådan delegering, kan en sådan delegering ikke vedrøre beføjelser, der omfatter en vid skønsmargin. Administrationen af godtgørelsesordningen for refusion af oversættelsesomkostninger for ansøgere, jf. artikel 5 i forordning nr. 1260/2012, som er fastsat i den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 1, litra f), indebærer en vid skønsmargin. I øvrigt nyder EPO immunitet mod retsforfølgelse, og følgelig er EPO's retsakter ikke undergivet domstolsprøvelse.
- 64 Som svar på det fjerde anbringende har Parlamentet gjort gældende, at tildelingen af visse kompetencer til agenturer altid har udgjort en undtagelse fra traktatens bestemmelser om anvendelsen af EU-retten, der under visse betingelser er retlig forsvarelig. Parlamentet har endvidere rejst tvivl om, hvorvidt dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:1958:7) er relevant i forhold til tildelingen af kompetencer til et internationalt organ såsom den særlige komité inden for Administrationsrådet for Den Europæiske Patentorganisation.
- 65 Rådet er af den opfattelse, at det følger af artikel 291, stk. 1, TEUF, at når Unionens institutioner vedtager juridiske bindende retsakter, henhører vedtagelsen af passende gennemførelsesforanstaltninger under medlemsstaternes ansvar. Det er kun i det tilfælde, hvor anvendelsen af disse retsakter kræver ensartede betingelser, at Kommissionen eller i givet fald Rådet vedtager gennemførelsesforanstaltningerne i henhold til artikel 291, stk. 2, TEUF. Kongeriget Spanien har i denne henseende ikke begrundet det hævdede om, at der skal ske en ensartet fastlæggelse på EU-niveau af fornyelsesgebyrerne og nøglen til fordelingen af disse gebyrer. Det følger heraf, at dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:158:7) ikke er relevant i det foreliggende tilfælde.
- 66 Parlamentet og Rådet er under alle omstændigheder af den opfattelse, at de betingelser, der er opstillet i dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:1958:7), er opfyldt.
- 67 Som svar på det femte anbringende har Parlamentet og Rådet gjort gældende, at den praksis, der følger af dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:1958:7), ikke finder anvendelse af de grunde, der er anført som svar på det fjerde anbringende. Disse institutioner har tilføjet, at den opgave, der er fastsat i den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 1, litra f), i modsætning til de andre opgaver, der er fastsat i denne forordnings artikel 9, stk. 1, er underlagt kriterier, der er opstillet indirekte ved en henvisning til artikel 5 i forordning nr. 1260/2012. I modsætning til, hvad Kongeriget Spanien har gjort

gældende, råder EPO ikke over et frit spillerum for så vidt angår den nævnte opgave, der skal udføres. Navnlig er den vurdering, der skal foretages af EPO, snarere af mere administrativ eller teknisk art end af politisk art. Parlamentet har endvidere anført, at en repræsentant for Kommissionen sidder i den særlige komité inden for Administrationsrådet for Den Europæiske Patentorganisation som observatør. Hvad angår den hævdede manglende domstolskontrol har Parlamentet og Rådet henvist til de argumenter, som de allerede har fremført i den henseende.

68 Intervenienterne har støttet Parlamentets og Rådets argumenter.

Domstolens bemærkninger

- 69 Det første argument, der er blevet anført til støtte for det fjerde anbringende, vedrører en tilsidesættelse af artikel 291, stk. 2, TEUF. Det andet argument, der er blevet anført til støtte for dette anbringende og til støtte for det femte anbringende vedrører en tilsidesættelse af de principper, der er blevet opstillet i dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:1958:7).
- 70 Hvad for det første angår det argument, der vedrører en tilsidesættelse af artikel 291, stk. 2, TEUF, er det, således om det blev anført i denne doms præmis 28, ubestridt, at den anfægtede forordning udgør en særlig overenskomst, jf. EPK's artikel 142, således at bestemmelserne i afdeling IX i denne konvention vedrørende særlige overenskomster, der omfatter artikel 142-149 i sidstnævnte, finder anvendelse på en sådan overenskomst.
- 71 Ifølge EPK's artikel 143 og 145 kan en gruppe af medlemsstater, der gør brug af bestemmelserne i afdeling IX i EPK, tildele EPO opgaver og oprette en særlig komité inden for Administrationsrådet for Den Europæiske Patentorganisation, således som det bemærkes i 16. betragtning til den anfægtede forordning. I øvrigt fastsætter EPK's artikel 146, at såfremt der i henhold til denne konventions artikel 143 er givet EPO yderligere opgaver, udreder gruppen af kontraherende stater de udgifter, som Den Europæiske Patentorganisation har pådraget sig i forbindelse med udførelsen af disse opgaver.
- 72 Det er med henblik på at gennemføre de ovennævnte bestemmelser, at det i den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 1, fastsættes, at de deltagende medlemsstater tildeler EPO en række i denne bestemmelse nærmere angivne opgaver, og at det i artikel 9, stk. 2, fastsættes, at de deltagende medlemsstater som kontraherende stater i EPK sikrer ledelse af og tilsyn med de aktiviteter, der er knyttet til disse opgaver, og sikrer fastlæggelsen af størrelsen af fornyelsesgebyrerne og fastlæggelsen af nøglen for fordeling af fornyelsesgebyrerne i henhold til bestemmelserne i denne forordning. 20. betragtning til den nævnte forordning præciserer i denne henseende, at den passende størrelse og fordeling af fornyelsesgebyrer bør fastsættes med henblik på at sikre, at alle omkostninger i forbindelse med de opgaver, der er tildelt EPO i tilknytning til enhedspatentbeskyttelsen, fuldt ud dækkes af de ressourcer, der genereres af de europæiske patenter med ensartet retsvirkning.
- 73 Det følger af de ovenstående betragtninger, at beløbet for fornyelsesgebyrer, der er omhandlet i den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 2, nødvendigvis skal dække de omkostninger, som EPO har afholdt for at udføre de yderligere opgaver, der af de deltagende medlemsstater tildeles denne myndighed som omhandlet i EPK's artikel 143.
- 74 Disse opgaver hænger uløseligt sammen med gennemførelsen af den enhedspatentbeskyttelse, der er blevet indført ved den anfægtede forordning.
- 75 Det skal derfor – i modsætning til, hvad visse af intervenienterne har gjort gældende – lægges til grund, at fastsættelsen af niveauet for fornyelsesgebyrerne og af nøglen for fordeling af fornyelsesgebyrerne, der er omhandlet i den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 2, udgør gennemførelsen af en retligt bindende retsakt i EU-retten som omhandlet i artikel 291, stk. 1, TEUF.

- 76 Ifølge sidstnævnte bestemmelses ordlyd er det medlemsstaterne, der træffer alle de nationale foranstaltninger, der er nødvendige for at gennemføre EU-rettens retligt bindende retsakter.
- 77 Det er kun, når ensartede betingelser for gennemførelse af juridisk bindende EU-retsakter er nødvendige, at disse retsakter ifølge artikel 291, stk. 2, TEUF tildeler Kommissionen eller – i specifikke behørigt begrundede tilfælde samt i de tilfælde, der er fastsat i artikel 24 TEU og 26 TEU – Rådet gennemførelsesbeføjelser.
- 78 Inden for rammerne af det fjerde anbringende har Kongeriget Spanien imidlertid ikke angivet grunden til, at sådanne ensartede betingelser er nødvendige med henblik på gennemførelsen af den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 2.
- 79 Denne medlemsstat har nemlig begrænset sig til at gøre gældende, at nødvendigheden af sådanne betingelser følger af denne forordnings bestemmelser og af fastsættelsen af et ensartet gebyr for det europæiske patent med ensartet retsvirkning og ikke et gebyr for hver medlemsstat.
- 80 En sådan argumentation kan imidlertid ikke tiltrædes.
- 81 Selv om den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 1, litra e), bestemmer, at de deltagende medlemsstater tildeler EPO opgaven »at opkræve og administrere fornyelsesgebyrer for europæiske patenter med ensartet retsvirkning«, fremgår det ikke af nogen bestemmelse i denne forordning, at beløbet for disse fornyelsesgebyrer skal være ensartet for alle de deltagende medlemsstater.
- 82 Det fremgår i øvrigt nødvendigvis af kvalifikationen af den anfægtede forordning som særlig overenskomst, jf. artikel 142 i EPK, og af den omstændighed – som i øvrigt ikke er blevet anfægtet af Kongeriget Spanien – at fastsættelsen af niveauet for fornyelsesgebyrerne og af nøglen for fordeling af fornyelsesgebyrerne påhviler en særlig komité inden for Administrationsrådet for Den Europæiske Patentorganisation, at det nødvendigvis er de deltagende medlemsstater og ikke Kommissionen eller Rådet, der skal træffe alle de nødvendige foranstaltninger med henblik på gennemførelsen af den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 2, eftersom Unionen til forskel fra sine medlemsstater ikke er kontraherende part i EPK.
- 83 Det følger heraf, at det er med urette, at Kongeriget Spanien har gjort gældende, at artikel 291, stk. 2, TEUF er blevet tilsidesat.
- 84 For det andet skal der foretages en efterprøvelse af argumentet vedrørende en tilsidesættelse af de principper, der er fastsat i dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:1958:7), som er blevet gjort gældende til støtte for det fjerde og det femte anbringende. Inden for rammerne af denne retspraksis har Domstolen bl.a. udtalt, at en delegering fra en EU-institution til en privat enhed af en diskretionær beføjelse, der indebærer en høj grad af frit skøn, og som – afhængig af den brug, som gøres heraf – åbner mulighed for en virkelig økonomisk politik, var uforenelig med kravene i EUF-traktaten (jf. i denne retning domme Meroni mod Den Høje Myndighed, 9/56, EU:C:1958:7, s. 43, 44 og 45, og Det Forenede Kongerige mod Parlamentet og Rådet, C-270/12, EU:C:2014:18, præmis 41 og 42).
- 85 I denne henseende skal det bemærkes, at Unionen til forskel fra sine medlemsstater ikke er kontraherende part i EPK. Unionslovgiver havde følgelig grundlag for i den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 2, at fastsætte, at det er i deres egenskab som kontraherende parter i EPK, at de deltagende medlemsstater sikrer fastlæggelsen af størrelsen af fornyelsesgebyrerne og fastlæggelsen af nøglen for disses fordeling.
- 86 Hvad angår den anfægtede forordnings artikel 9, stk. 1, fremgår det af denne bestemmelses ordlyd, at det er de deltagende medlemsstater, der som omhandlet i artikel 143 i EPK tildeler EPO de opgaver, som denne nævnte bestemmelse opregner.

- 87 I modsætning til, hvad Kongeriget Spanien har anført, har EU-lovgiver således ikke delegeret gennemførelsesbeføjelser, der tilkommer denne lovgiver i medfør af EU-retten, til de deltagende medlemsstater eller til EPO, idet de principper, som Domstolen har udviklet i dom Meroni mod Den Høje Myndighed (9/56, EU:C:1958:7), ikke kan finde anvendelse.
- 88 Det følger heraf, at det fjerde og det femte anbringende må forkastes.

Det sjette og det syvende anbringende om tilsidesættelse af princippet om autonomi og princippet om ensartethed i EU-retten

Parternes argumenter

- 89 Inden for rammerne af det sjette anbringende har Kongeriget Spanien gjort gældende, at sikringen af Unionens retsordens autonomi forudsætter, at Unionens og dens institutioners kompetencer ikke gøres indholdsløse af en international traktat. Dette er imidlertid ikke tilfældet i den foreliggende sag.
- 90 Med det første led i det sjette anbringende har Kongeriget Spanien anført, at der ikke er væsentlig forskel mellem aftalen om en fælles patentdomstol og udkastet til den aftale om oprettelse af en kompetent domstol i tvister vedrørende europæiske patenter og EF-patenter, som Domstolen fandt ikke var forenelig med bestemmelserne i EU-traktaten og EUF-traktaten (udtalelse 1/09, EU:C:2011:123). Dels udgør den fælles patentdomstol ikke en del af Unionens institutionelle og domstolsmæssige ordning. Dels indeholder aftalen om en fælles patentdomstol ikke garantier med hensyn til at sikre opretholdelsen af EU-retten. Den omstændighed, at de kontraherende medlemsstater tilskrives handlinger foretaget af den fælles patentdomstol direkte og individuelt, herunder med henblik på artikel 258 TEUF, artikel 259 TEUF og artikel 260 TEUF, og alle kontraherende medlemsstater kollektivt, som det fremgår af artikel 23 i aftalen om en fælles patentdomstol, er ikke tilstrækkelig, heller ikke selv om det antages, at en sådan tilskrivelse af ansvar er forenelig med traktaterne.
- 91 Med det andet led i det nævnte anbringende har Kongeriget Spanien gjort gældende, at de deltagende medlemsstater ved at tiltræde aftalen om en fælles patentdomstol udøver en kompetence, der nu tilkommer Unionen, og at dette er i strid med principperne om loyalt samarbejde og om autonomi i EU-retten. Siden Lissabontraktatens ikrafttræden har Unionen rådet over en enekompetence for indgåelse af internationale aftaler, for så vidt som denne kan påvirke de fælles regler eller ændre deres rækkevidde. Aftalen om en fælles patentdomstol påvirker imidlertid forordning nr. 1215/2012 og konvention om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, der blev undertegnet i Lugano den 30. oktober 2007 (EUT L 339, s. 3), og ændrede dens rækkevidde.
- 92 Endelig har Kongeriget Spanien med det tredje led i det sjette anbringende gjort gældende, at det følger af den anfægtede forordnings artikel 18, stk. 2, første afsnit, at anvendelsen af denne forordning ubetinget afhænger af aftalen om en fælles patentdomstols ikrafttræden. Denne aftales artikel 89 betinger sidstnævntes ikrafttræden af deponeringen af det 13. ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument, deriblandt de tre medlemsstater, hvor det største antal europæiske patenter havde retsvirkning i det år, der går forud for det år, hvor aftalen om en fælles patentdomstol blev undertegnet. Det følger heraf, at effektiviteten af den kompetence, der udøves af Unionen ved den anfægtede forordning, afhænger af viljen hos de medlemsstater, der er kontrahenter i aftalen om en fælles patentdomstol.
- 93 Med det syvende anbringende har Kongeriget Spanien gjort gældende, at den anfægtede forordnings artikel 18, stk. 2, andet afsnit, giver medlemsstaterne mulighed for ensidigt at beslutte, om den nævnte forordning skal finde anvendelse på dem. Hvis en medlemsstat således måtte beslutte ikke at ratificere aftalen om en fælles patentdomstol, vil denne forordning ikke finde anvendelse på denne medlemsstat, og den fælles patentdomstol vil ikke få enekompetence på denne medlemsstats område til at påkende

europæiske patenter med ensartet retsvirkning, således at de europæiske patenter med ensartet retsvirkning ikke vil have ensartet retsvirkning i den nævnte medlemsstat. Dette indebærer en tilsidesættelse af princippet om autonomi og princippet om EU-rettens ensartede anvendelse.

- 94 Parlamentet har indledningsvis anført, at den sammenhæng, der eksisterer mellem den anfægtede forordning og aftalen om en fælles patentdomstol, udgør en ufravigelig forudsætning for, at ordningen med europæiske patenter med ensartet retsvirkning kan fungere, og udgør ikke en tilsidesættelse af EU-retten. Aftalen om en fælles patentdomstol overholder de to hovedbetingelser, der kræves for at sikre overholdelsen af Unionens retsordens autonomi, eftersom karakteren af Unionens og dens institutioners beføjelser ikke ændres, og denne aftale ikke pålægger Unionen og dens institutioner, når de udøver deres interne beføjelser, at anlægge en specifik fortolkning af de EU-retlige bestemmelser, der fremgår af den nævnte aftale.
- 95 Etableringen af den fælles patentdomstol udgør endvidere ikke på nogen måde et indgreb i Unionens beføjelser. For det første tilkommer beføjelsen til at etablere en fælles domstol for patenter og til at fastlægge omfanget af en sådan domstols kompetencer fortsat medlemsstaterne, og den er ikke blevet tillagt Unionen som enekompetence. Det følger endvidere af den anfægtede forordning, at det udtrykkeligt påhviler medlemsstaterne at tildele den fælles patentdomstol en enekompetence. Denne forordning, der er baseret på artikel 118, stk. 1, TEUF, giver udtrykkeligt medlemsstaterne mulighed for at vedtage bestemmelser på patentområdet, der udgør undtagelser fra forordning nr. 1215/2012. Desuden har EU-lovgiver foreskrevet, at ikrafttrædelsen af aftalen om en fælles patentdomstol er betinget af, at EU-lovgiver foretager de nødvendige ændringer af sidstnævnte forordning for så vidt angår sammenhængen mellem denne og den nævnte aftale. Endelig gør en række bestemmelser i EUF-traktaten ikrafttrædelsen af retsakter, der er afledt af EU-retten, betinget af medlemsstaternes godkendelse.
- 96 Parlamentet har i øvrigt gjort gældende, at en medlemsstats undladelse af at ratificere aftalen om en fælles patentdomstol, hvilket vil indebære, at den anfægtede forordning ikke finder anvendelse på den pågældende medlemsstats område, vil udgøre en tilsidesættelse af artikel 4, stk. 3, TEU. Denne institution har anført, at selv om det antages, at der foreligger en risiko med hensyn til den ensartede anvendelse af den anfægtede forordning, forekommer en sådan risiko begrundet, når der henses til behovet for at sikre en effektiv domstolsbeskyttelse og nødvendigheden af at overholde retssikkerhedsprincippet.
- 97 Rådet har anført, at lovgivers politiske valg bestod i at knytte det europæiske patent med ensartet retsvirkning sammen med en særlig retsinstant, nemlig den fælles patentdomstol, der skal sikre sammenhæng i retspraksis og retssikkerhed. Der foreligger ingen juridisk hindring for at skabe en sammenhæng mellem det europæiske patent med ensartet retsvirkning og den fælles patentdomstol, hvilken sammenhæng fremgår af 24. og 25. betragtning til den anfægtede forordning. Der findes endvidere i den lovgivningsmæssige praksis flere eksempler på tilfælde, hvor anvendeligheden af en EU-retsakt er blevet betinget af en indtræden af en begivenhed, der ligger uden for den pågældende retsakts rammer. Hvad angår spørgsmålet om antallet af ratifikationer, som er nødvendige for aftalen om en fælles patentdomstols ikrafttræden, skyldes fastsættelsen af antallet til 13 ratifikationer medlemsstaternes vilje til at sikre, at det europæiske patent med ensartet retsvirkning og den fælles patentdomstol tilvejebringes hurtigt.
- 98 Rådet har i øvrigt anført, at den anfægtede forordnings artikel 18, stk. 2, kun fastsætter en undtagelse fra denne forordnings artikel 3, stk. 1 og 2, og artikel 4, stk. 1, som indebærer, at et europæisk patents ensartede retsvirkning er begrænset til de medlemsstater, der har ratificeret aftalen om en fælles patentdomstol, idet forordningens andre bestemmelser finder anvendelse på alle de deltagende medlemsstater. Henset til betydningen af den sammenhæng, der eksisterer mellem den anfægtede forordning og aftalen om en fælles patentdomstol, er det Rådets opfattelse, at der er tale om en supplerende garanti for, at denne sammenhæng virker på en velfungerende måde.

- 99 De intervenienter, der har fremsat bemærkninger til det sjette og det syvende anbringende, har tilsluttet sig Parlamentets og Rådets synspunkter.

Domstolens bemærkninger

- 100 Indledningsvis bemærkes, at de to første led i det sjette anbringende tilsigter at bevise dels, at bestemmelserne i aftalen om en fælles patentdomstol ikke er forenelige med EU-retten, dels, at deltagende medlemsstater ikke kan ratificere aftalen om en fælles patentdomstol uden at tilsidesætte deres forpligtelser, der følger af EU-retten.
- 101 Det skal imidlertid bemærkes, at Domstolen inden for rammerne af et søgsmål anlagt i henhold til artikel 263 TEUF, ikke har kompetence til at træffe afgørelse om lovligheden af en international aftale, som medlemsstaterne har indgået.
- 102 Inden for rammerne af et sådant søgsmål har Unionens retsinstanser heller ikke kompetence til at træffe afgørelse om lovligheden af en retsakt udstedt af en national myndighed (jf. i denne retning dom *Liivimaa Lihaveis*, C-562/12, EU:C:2014:2229, præmis 48 og den deri nævnte retspraksis).
- 103 Det følger heraf, at de to første led i det sjette anbringende må forkastes, idet de ikke kan antages til realitetsbehandling.
- 104 Hvad angår det tredje led i det nævnte anbringende skal det bemærkes, at den anfægtede forordnings artikel 18, stk. 2, første afsnit, bestemmer, at sidstnævnte finder anvendelse »fra den 1. januar 2014 eller den dato, hvor aftalen om en fælles patentdomstol [...] træder i kraft, alt efter hvilken dato der er den seneste«.
- 105 Ifølge Domstolens praksis indebærer den direkte anvendelighed af en forordning, jf. artikel 288, stk. 2, TEUF, at dens ikrafttræden og dens anvendelse til fordel for eller imod de retsundergivne ikke kræver nogen gennemførelsesforanstaltning i national ret, medmindre den omhandlede forordning overlader det til medlemsstaterne selv at træffe de lovgivningsmæssige, administrative eller finansielle foranstaltninger, der er nødvendige for en anvendelse af forordningens bestemmelser (jf. domme *Bussone*, 31/78, EU:C:1978:217, præmis 32, og *ANAFE*, C-606/10, EU:C:2012:348, præmis 72 og den deri nævnte retspraksis).
- 106 Sådan forholder det sig i det foreliggende tilfælde, idet unionslovgiver selv, for at bestemmelserne i den anfægtede forordning kan anvendes, har overladt det til medlemsstaterne dels at vedtage flere foranstaltninger inden for den retlige ramme, der er fastsat ved EPK, dels at oprette den fælles patentdomstol, der, således som det er blevet anført i 24. og 25. betragtning til den nævnte forordning, er afgørende for at sikre et velfungerende europæisk patent med ensartet retsvirkning, sammenhæng i retspraksis og dermed såvel retssikkerhed som omkostningseffektivitet for patenthavere.
- 107 Hvad angår Kongeriget Spaniens argument, der er blevet anført inden for rammerne af det syvende anbringende, hvorefter den anfægtede forordnings artikel 18, stk. 2, andet afsnit, giver medlemsstaterne mulighed for ensidigt at beslutte, om den nævnte forordning skal finde anvendelse på dem, er dette argument støttet på en fejlagtig forudsætning, eftersom denne bestemmelse kun afviger fra den anfægtede forordnings artikel 3, stk. 1 og 2, og fra artikel 4, stk. 1, og ikke fra den nævnte forordnings øvrige bestemmelser. En sådan delvis og midlertidig fravigelse er i øvrigt berettiget af de grunde, der er anført i den foreliggende doms præmis 106.
- 108 Det fremgår af de ovenstående betragtninger, at det sjette og det syvende anbringende må forkastes.

109 Henset til alle de ovenstående betragtninger må Parlamentet og Rådet frifindes i det hele, også med hensyn til den subsidiære påstand om delvis annullation af den anfægtede forordning, som Kongeriget Spanien har nedlagt.

Sagens omkostninger

110 I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Parlamentet og Rådet har nedlagt påstand om, at Kongeriget Spanien tilpligtes at betale sagsomkostningerne, og Kongeriget Spanien har tabt sagen, bestemmes det, at denne medlemsstat skal bære sine egne omkostninger og betale de omkostninger, der er blevet afholdt af Parlamentet og Rådet.

111 I henhold til samme procesreglements artikel 140, stk. 1, bærer medlemsstater og institutioner, der er indtrådt i en sag, deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

- 1) Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union frifindes.**
- 2) Kongeriget Spanien bærer sine egne omkostninger og betaler de omkostninger, der er blevet afholdt af Parlamentet og Rådet.**
- 3) Kongeriget Belgien, Den Tjekkiske Republik, Kongeriget Danmark, Forbundsrepublikken Tyskland, Den Franske Republik, Storhertugdømmet Luxembourg, Ungarn, Kongeriget Nederlandene, Kongeriget Sverige og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland samt Europa-Kommissionen bærer deres egne omkostninger.**

Underskrifter